

## Difícil, però no impossible

Per reflexar l'actual moment estatutista al Parlament, reproduïm de "L'Opinió" la següent referència telefònica de Francesc Madrid:

"La situació és crítica d'ahir a la matinada. La reunió de la minoria d'Esquerra Republicana d'ahir, com la d'avui al matí de la minoria catalana, ha estat coincident. Tots els diputats catalans han coincidit a què no es pot seguir com fins ara. Pels passadissos se sabia a primera hora de la tarda que l'actitud presa pels diputats catalans era greu, perquè no admetrien més l'obstrucció dels agraris, dels monàrquics i de les minories republicanes, progressista, conservadora, Al Servei de la República, i amb la complaença tàcita dels radicals que diuen que col·laboraran a l'obra de l'Estatut i voten contra tots els articles, posant esmenes perilloses com la que ha defensat avui el senyor Lara, la qual ha estat rebutjada per 50 vots de majoria.

Es evident que una actitud categorica dels catalans posaria en crisi el Govern, puix que d'aquest en sortirien, segons sembla, els senyors Carner i Domingo.

Per aquesta tarda estaven anunciades les discussions de les esmenes Campalans i Barnés-Esplà. En la primera, el diputat socialista català ve a articular el pensament que en matèria d'ensenyament va exposar el senyor Azaña en el seu discurs de totalitat. En la segona, els radicals no han volgut admetre a la Comissió allò que diu: "Al estructurar-se en el Estatuto la Hacienda propia de Cataluña, deberá asegurarse la Generalidad los medios económicos suficientes para el sostenimiento de dichos centros."

No s'ha arribat a la discussió de les dues esmenes, perquè en el discurs de Guerra del Río, combatent la qüestió de l'ensenyament, s'han acabat els procediments emprats en els primers moments de revolució per tal de foragitar de la Universitat de Barcelona els catedràtics que havien estat d'acord amb la dictadura i havien signat els manifestos favorables al dictador.

El debat s'ha desvirtuat en aquest sentit i s'ha allargassat, donant motiu a què Josep Xirau fes

una magnífica defensa de l'obra cultural realitzada pels comissaris nomenats per la Generalitat, tasca que més tard fou confirmada pel Govern provisional de la República, i que merescué la conformitat dels ministres senyors De los Ríos, Domingo i Nicolau.

Miquel Santaló, en mig del respecte de la Cambra, ha assolit un dels seus més grans èxits parlamentaris, fent-se escoltar amb el major silenci, en exposar brillantment els problemes que en la cultura es plantejen, i com s'han de resoldre de manera intel·ligent i digna. El discurs pedagògic del senyor Santaló ha d'ésser reproduït a tot Catalunya per a demostrar una altra vegada la preparació dels homes que l'Esquerra Republicana ha dut al Parlament, els quals estan defensant amb tota dignitat l'obra que els assenyala el poble de Catalunya.

El discurs ha estat escoltat amb un silenci comparable al que hom prestà als discursos dels senyors Prieto i Azaña. Han restat a la Cambra pendents de les paraules del diputat per Girona, tots els valors polítics del Parlament.

Mentre això succeïa estaven reunits al despatx de ministres els senyors Azaña, Carner, Domingo, Prieto, De los Ríos, Largo Caballero i els diputats senyors Xirau (Antoni) i Hurtado. Més tard hi estigué el diputat senyor Josep Xirau. La reunió ha tingut una extraordinària importància, tant pel que ha durat com per la discreció demostrada pels units en sortir-ne.

El cronista imagina aquesta importància, i la imagina perquè més tard noves consideracions han evitat el plantejament a fons de la qüestió catalana en el debat.

Fins a la setmana pròxima ja no podrà ésser plantejada, car aquest vespre i demà, a la tarda, es discuteix Reforma agrària. Queda més temps per a trobar—si és que es troba, puix que és molt difícil—una fórmula decorosa sobre la qüestió d'ensenyament que pugui ésser acceptada per tots.

La fórmula Barnés-Esplà, íntegra, sembla que seria acceptada pels catalans, ja que quedaria resolta, en bona part, la qüestió fonamental de l'ensenyament. Una

## Al pas dels diputats gallecs Otero Pedrayo i Castelao

Ahir al pas de l'express de Madrid va congregarse a l'estació de M. S. A. un centenar de socis de Foment, per tal de saludar als diputats gallecs Otero Pedrayo i Alfons R. Castelao.

Entre el grup que anà a l'estació hi figuraven els directius de Foment Nacionalista Republicà, els seus regidors, uns representants d'aquesta Redacció i la Junta del Grup Feminal d'Esquerra Republicana de Catalunya a Reus.

Es canviaren afectuosos saluts entre els senyors Castelao i Pedrayo i els nostres representants. Els diputats gallecs venien entusiasmats amb el comiat que els tributà Barcelona. Referint-se a l'homenatge de Catalunya a Galícia, ce-

lebrat amb motiu de la seva estada a Barcelona, varen tenir paraules d'afecte i simpatia pel poble català, del qual—digueren—ens considerem germans. Els nostres directius, advertiren als diputats gallecs, que si al seu pas per Reus no hi trobaven la manifestació numerosa que mereixien, no devien atribuir-ho pas a manca de sentiment catalanista en la nostra ciutat, i sí únicament al fet de desconeixes amb exactitud el moment en què passarien.

En el moment que arrencava el tren, es donaren crits de visca Galícia i visca Catalunya que foren contestats amb entusiasme, i xardorosos aplaudiments.

rebaixa en aquesta fórmula seria presa pels diputats catalans com una defecció.

Cal fixar-se que a la reunió estaven representades totes les forces que integren el Govern. Ha estat, doncs, eficaç la reunió? Potser sí. Potser no. Són coses que una discreció elemental no ens permet de dir. El que podem afirmar és que si s'arriba a aprovar l'Estatut, es deurà a aquest home que es diu Manuel Azaña, el qual realitza un esforç insistent i extraordinari per a arribar a un acord que satisfaci els catalans i la majoria liberal del país.

Amb aquestes converses, amb els seus consells a la Comissió d'Estatuts, amb les consultes als tècnics, Azaña duu a cap una obra personalíssima, imposant una nova espiritualitat a l'estructura hipernacional que proposà.

Carner, en sortir de la reunió, m'ha dit lleument: —S'està cercant una fórmula. Potser seria l'acceptació de l'esmena Barnés-Esplà, però íntegra. Encara que ho acceptés la Comissió, què passaria a la Cambra? Es podia guanyar? Es evident. Però, com? De quina manera?

Les diferències polítiques no han acabat aquesta setmana. Per a la pròxima sembla que l'ambient polític estarà tan carregat com aques-

ta. Una figura prestigiosa de la nostra minoria ens ha dit:

—La situació és francament pessimista. Cal tenir confiança. No amb miracles. Sí amb la intel·ligència, que fa possible l'evitament de fets irreparables.

El senyor Companys ha pregat telefònicament al senyor Macià que convoqui la minoria catalana el diàl·lus a la tarda a la Generalitat."

### Els progressos de Tomàs Bata, el Rey del Calçat

En 1925, Tomàs Bata, qui acaba de morir tràgicament en un accident d'aviació, com ja saben els nostres lectors, tenia en els seus tallers 4.500 obrers i fabricava 25.000 parells de calçat diaris. En 1926, 6.000 obrers i 35.000 parells de calçat. En 1927, 8.000 obrers i 55.000 parells. En 1928, 10.000 obrers i 100.000 parells. En 1930, 15.000 obrers i 150.000 parells. Finalment, en 1931, 18.000 obrers fabricaven 200.000 parells de calçat.

Als que aquesta formidable progressió admirava, ell responia:

—Hi ha encara molts milions de peus nus al món. La meua missió, és de calçar tots els peus.

Però les existències humanes no s'aguanten més que d'un fil que es pot trencar, d'un vis que pot saltar o d'una ala d'avió que es pot despendre...